

202102424

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Minister-President
Minister van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA DEN HAAG

**Financieel-Economische
Zaken**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
30261103s

Datum

Op 2 november deed u mij een informatieverzoek toekomen van de informateur (met kenmerk 202102388). Dit verzoek betrof informatie over een variant van een inkomensafhankelijke studiebeurs die structureel € 750 miljoen kost. In de bijlage vindt u de verzochte informatie.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Minister-President
Minister van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA DEN HAAG

**Financieel-Economische
Zaken**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
30261103s

Datum

Op 2 november deed u mij een informatieverzoek toekomen van de informateur (met kenmerk 202102388). Dit verzoek betrof informatie over een variant van een inkomensafhankelijke studiebeurs die structureel € 750 miljoen kost. In de bijlage vindt u de verzochte informatie.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Minister-President
Minister van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA DEN HAAG

**Financieel-Economische
Zaken**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
30261103s

Datum

Op 2 november deed u mij een informatieverzoek toekomen van de informateur (met kenmerk 202102388). Dit verzoek betrof informatie over een variant van een inkomensafhankelijke studiebeurs die structureel € 750 miljoen kost. In de bijlage vindt u de verzochte informatie.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven

Vraag: Een variant voor de afschaffing van het leenstelsel conform variant 3a en 3b, maar met een budgettaire beslag van structureel €750 miljoen, uitgaande van een vorm van basisbeurs, een vorm van aanvullende beurs en de mogelijkheid tot lenen volgens de huidige voorwaarden, waarbij net als in de eerdere varianten in de toelichting aandacht wordt gegeven aan de uitvoerbaarheid en de daarmee verband houdende tijdsplanning.

Antwoord:

DUO geeft rond de uitvoerbaarheid van de eerdere varianten 3a en 3b aan dat het vormgeven van deze maatregel als één nieuwe inkomensafhankelijke beurs, bijzonder ingrijpend is voor de uitvoering en zeer grote aanpassing van haar systemen vereist. Hetzelfde doel kan worden bereikt door gebruik te maken van de systematiek van basisbeurs en de aanvullende beurs. Dit is uitvoeringstechnisch vele malen eenvoudiger, doordat gebruik gemaakt kan worden van bestaande systemen. Zie ook de paragraaf over de uitvoerbaarheid.

Varianten inkomensafhankelijke beurs¹

Een inkomensafhankelijke beurs met een vorm van een basisbeurs bestaat uit een vaste voet (basisbedrag) en een inkomensafhankelijk deel daarbovenop (aanvullend bedrag).

Om te komen tot mogelijke varianten voor een inkomensafhankelijke beurs zijn een aantal parameters van belang:

- De hoogte van het basisbedrag;
- De hoogte van het aanvullende bedrag;
- De inkomensgrenzen voor het aanvullende bedrag (we gaan uit van lineaire afbouw);
- En de maximale totale kosten van €750 miljoen structureel.

Binnen deze parameters zijn vele keuzes mogelijk, afhankelijk van de politiek gewenste mate van herverdeling. Hieronder worden twee voorbeeldvarianten gepresenteerd. In beide varianten zijn de parameters voor het aanvullende bedrag als uitgangspunt genomen en is het resterende budget gebruikt voor het bepalen van de hoogte van het basisbedrag. Daarbij is aangenomen dat niemand er ten opzichte van de huidige situatie op achteruit mag gaan: als dat wel mag, zijn er andere varianten mogelijk. Uitgangspunt is daarnaast dat het aanvullende deel automatisch wordt toegekend, waardoor het niet-gebruik van de aanvullende beurs zal afnemen. Daardoor zullen er meer studenten gebruik maken van de aanvullende beurs binnen dezelfde parameters.

In variant 1 is het aanvullende bedrag gelijk aan de huidige aanvullende beurs, zowel qua hoogte als qua inkomensgrenzen. Doordat het niet-gebruik afneemt (vanwege automatische toekenning) zijn de kosten voor het aanvullende bedrag hoger dan nu. Het resterende budget van de €750 miljoen is gebruikt voor het basisbedrag van €130 per maand. Deze variant maakt geen onderscheid tussen uit- en thuiswonend.²

In variant 1a is ook onderscheid gemaakt tussen uit- en thuiswonende studenten bij het basisbedrag. In de verhouding tussen uitwonende en thuiswonende bedragen zijn uiteraard ook andere modaliteiten mogelijk. Dit kan ook op een later moment worden vastgesteld.

In variant 2 wordt het aanvullende bedrag verruimd ten opzichte van de huidige aanvullende beurs (conform de variant die in het eerder gegeven antwoord aan de informateur staat bij 3a respectievelijk 3b). Hierdoor komt een grotere groep in aanmerking voor een aanvullend bedrag én is het aanvullende bedrag hoger. Het resterende bedrag van de €750 miljoen is gebruikt voor het vormgeven van het basisbedrag van €60 per maand. Deze variant maakt geen onderscheid tussen uit- en thuiswonend.

Een basisbeurs van €60 is relatief laag. Het is de vraag of een dergelijk bedrag voor een student een betekenisvol verschil maakt. Overwogen kan worden niet uit te gaan van een basisbedrag voor iedere student, en deze besparing in te zetten om de (hogere) aanvullende beurs voor een groter deel van de studenten beschikbaar te stellen. Studenten van ouders met een relatief hoger inkomen krijgen dan geen beurs, maar een groter deel van de middeninkomens krijgt wel een beurs. Eveneens is het de vraag of het beperkte verschil (minder dan € 100) tussen uit- of

¹ Ter informatie – de bedragen in het mbo zijn op dit moment als volgt (exclusief lening). Voor thuiswonende studenten €85,13 (basisbeurs) en €351,46 (max. aanvullende beurs), wat uitkomt op een totaal van €436,59. Voor uitwonende studenten €277,84 (basisbeurs) en €373,94 (max. aanvullende beurs). Wat uitkomt op een totaal van €651,78.

² Ter informatie – de bedragen voor de basisbeurs waren €308,60 voor thuiswonende en €110,84 voor uitwonende studenten (prijsspeil 2021)

Tabel 1 - Parameters per variant met uniforme beurs (prijspeil 2020)³

	Variant 1	Variant 2
Basisbedrag	€130	€60
Aanvullend bedrag maximaal	€403	€450
Maximale bedrag beurs (excl. lening)	€533	€510
Inkomen ouders voor maximale aanvullende beurs	€32.800 of lager	€40.000 of lager
Inkomen ouders voor minimale aanvullende beurs	€51.400	€75.000

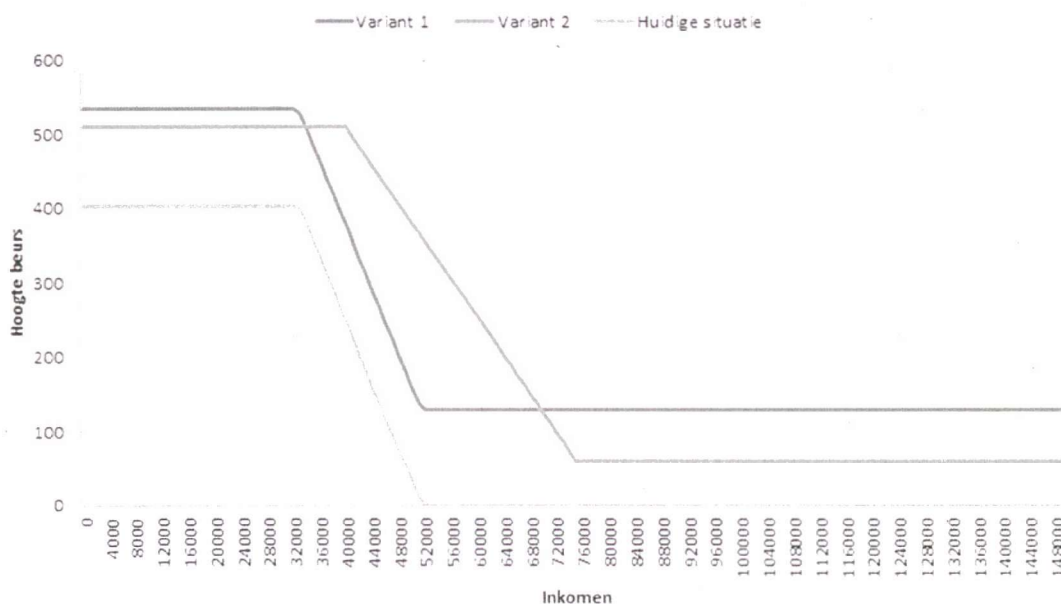
Tabel 2 - Parameters per variant naar uit- en thuiswonend (prijspeil 2020)

	Variant 1a	Variant 2a
Basisbedrag <i>uitwonend</i>	€170	€80
Basisbedrag <i>thuiswonend</i>	€85	€40
Aanvullend bedrag maximaal	€403	€450
Maximale bedrag beurs (excl. lening) <i>uitwonend</i>	€ 573	€530
Maximale bedrag beurs (excl. lening) <i>thuiswonend</i>	€488	€490
Inkomen ouders voor maximale aanvullende beurs	€32.800 of lager	€40.000 of lager
Inkomen ouders voor minimale aanvullende beurs	€51.400	€75.000

Grafische weergave van variant 1 en 2 ten opzichte van de huidige situatie

Variant 1a en 2a vallen in een bandbreedte rondom de grafieken van variant 1 en variant 2. Voor de overzichtelijkheid zijn deze niet gepresenteerd.

Hoogte beurs per maand naar inkomen (prijspeil 2020)

Tabel 3 - Kosten varianten

	2022	2023	2024	2025	struc
Variant 1	5	70	90	140	750
Variant 1a	5	70	90	140	750
Variant 2	5	70	100	160	750
Variant 2a	5	70	100	160	750

X miljoen. Inclusief uitvoeringskosten

³ De bedragen die in voorgestelde varianten mogelijk worden zijn lager dan de oude basisbeurs. Dat heeft verschillende redenen - a) de aanvullende beurs wordt automatisch toegekend in deze varianten, daarmee neemt het niet gebruik af, b) de aanvullende beurs is bij invoering van het studievoorschotstelsel verruimd, deze voorwaarden worden in deze varianten niet terug gedraaid, c) de terugbetaalvoorwaarden zijn bij invoering van het studievoorschotstelsel verruimd, deze voorwaarden worden in deze varianten niet terug gedraaid.

- Er zijn wellicht studenten die bewust de aanvullende beurs niet aanvragen, omdat zij het risico van een prestatiebeurs te groot vinden (leenaversie). Het is daarom van belang dat het mogelijk blijft dat studenten een lager bedrag aan prestatiebeurs ontvangen dan waar zij recht op hebben. Dit zorgt wel voor extra handelingen in de uitvoering en daarmee voor extra kosten en risico's.
NB – een alternatief is om de aanvullende beurs niet langer als prestatiebeurs, maar als gift aan te merken. Hier is in de berekeningen van bovenstaande varianten en bij de uitvoerbaarheid van de maatregel geen rekening mee gehouden. Dit zal leiden tot hogere uitgaven.
- Voorkomen moet worden dat er een 'omgekeerde boeggolf' optreedt – studenten die het starten van hun studie een jaar opschuiven om op die manier onder het nieuwe stelsel te komen. Dit kan niet alleen leiden tot inefficiënte economische keuzes, maar kan ook leiden tot problemen bij onderwijsinstellingen en op de woning- en arbeidsmarkt (door sterke schommelingen in het aantal studenten). Voor meer informatie over compensatie van studenten die nu onder het leenstelsel vallen en de financiële en uitvoeringsgevolgen wordt verwezen naar de brief 'Varianten compensatie studenten studievoorschotstelsel' van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De kosten van de varianten in deze brief bevinden zich op de bandbreedte van 1,4 tot 11 miljard. Met een eventuele compensatie voor de studenten onder het studievoorschot, kan getracht worden om studenten er van te weerhouden de studie uit te stellen.
- Het invoeren van een inkomensafhankelijke beurs, waarbij iedereen een minimumbedrag ontvangt, zal naar verwachting leiden tot een grotere vraag naar studentenhuisvesting wanneer er onderscheid gemaakt wordt tussen een thuis- en uitwonende beurs. Hoe veel groter de vraag zal zijn is lastig in te schatten, maar dit zal leiden tot een verdere krapte op de woningmarkt voor studenten en anderen.

Vraag: Een variant voor de afschaffing van het leenstelsel conform variant 3a en 3b, maar met een budgettair beslag van structureel €750 miljoen, uitgaande van een vorm van basisbeurs, een vorm van aanvullende beurs en de mogelijkheid tot lenen volgens de huidige voorwaarden, waarbij net als in de eerdere varianten in de toelichting aandacht wordt gegeven aan de uitvoerbaarheid en de daarmee verband houdende tijdsplanning.

Antwoord:

DUO geeft rond de uitvoerbaarheid van de eerdere varianten 3a en 3b aan dat het vormgeven van deze maatregel als één nieuwe inkomensafhankelijke beurs, bijzonder ingrijpend is voor de uitvoering en zeer grote aanpassing van haar systemen vereist. Hetzelfde doel kan worden bereikt door gebruik te maken van de systematiek van basisbeurs en de aanvullende beurs. Dit is uitvoeringstechnisch vele malen eenvoudiger, doordat gebruik gemaakt kan worden van bestaande systemen. Zie ook de paragraaf over de uitvoerbaarheid.

Varianten inkomensafhankelijke beurs¹

Een inkomensafhankelijke beurs met een vorm van een basisbeurs bestaat uit een vaste voet (basisbedrag) en een inkomensafhankelijk deel daarbovenop (aanvullend bedrag).

Om te komen tot mogelijke varianten voor een inkomensafhankelijke beurs zijn een aantal parameters van belang:

- De hoogte van het basisbedrag;
- De hoogte van het aanvullende bedrag;
- De inkomensgrenzen voor het aanvullende bedrag (we gaan uit van lineaire afbouw);
- En de maximale totale kosten van €750 miljoen structureel.

Binnen deze parameters zijn vele keuzes mogelijk, afhankelijk van de politiek gewenste mate van herverdeling. Hieronder worden twee voorbeeldvarianten gepresenteerd. In beide varianten zijn de parameters voor het aanvullende bedrag als uitgangspunt genomen en is het resterende budget gebruikt voor het bepalen van de hoogte van het basisbedrag. Daarbij is aangenomen dat niemand er ten opzichte van de huidige situatie op achteruit mag gaan: als dat wel mag, zijn er andere varianten mogelijk. Uitgangspunt is daarnaast dat het aanvullende deel automatisch wordt toegekend, waardoor het niet-gebruik van de aanvullende beurs zal afnemen. Daardoor zullen er meer studenten gebruik maken van de aanvullende beurs binnen dezelfde parameters.

In variant 1 is het aanvullende bedrag gelijk aan de huidige aanvullende beurs, zowel qua hoogte als qua inkomensgrenzen. Doordat het niet-gebruik afneemt (vanwege automatische toekenning) zijn de kosten voor het aanvullende bedrag hoger dan nu. Het resterende budget van de €750 miljoen is gebruikt voor het basisbedrag van €130 per maand. Deze variant maakt geen onderscheid tussen uit- en thuiswonend.²

In variant 1a is ook onderscheid gemaakt tussen uit- en thuiswonende studenten bij het basisbedrag. In de verhouding tussen uitwonende en thuiswonende bedragen zijn uiteraard ook andere modaliteiten mogelijk. Dit kan ook op een later moment worden vastgesteld.

In variant 2 wordt het aanvullende bedrag verruimd ten opzichte van de huidige aanvullende beurs (conform de variant die in het eerder gegeven antwoord aan de informateur staat bij 3a respectievelijk 3b). Hierdoor komt een grotere groep in aanmerking voor een aanvullend bedrag én is het aanvullende bedrag hoger. Het resterende bedrag van de €750 miljoen is gebruikt voor het vormgeven van het basisbedrag van €60 per maand. Deze variant maakt geen onderscheid tussen uit- en thuiswonend.

Een basisbeurs van €60 is relatief laag. Het is de vraag of een dergelijk bedrag voor een student een betekenisvol verschil maakt. Overwogen kan worden niet uit te gaan van een basisbedrag voor iedere student, en deze besparing in te zetten om de (hogere) aanvullende beurs voor een groter deel van de studenten beschikbaar te stellen. Studenten van ouders met een relatief hoger inkomen krijgen dan geen beurs, maar een groter deel van de middeninkomens krijgt wel een beurs. Eveneens is het de vraag of het beperkte verschil (minder dan € 100) tussen uit- of

¹ Ter informatie – de bedragen in het mbo zijn op dit moment als volgt (exclusief lening). Voor thuiswonende studenten €85,13 (basisbeurs) en €351,46 (max. aanvullende beurs), wat uitkomt op een totaal van €436,59. Voor uitwonende studenten €277,84 (basisbeurs) en €373,94 (max. aanvullende beurs). Wat uitkomt op een totaal van €651,78.

² Ter informatie – de bedragen voor de basisbeurs waren €308,60 voor thuiswonende en €110,84 voor uitwonende studenten (prijspeil 2021)

Tabel 1 - Parameters per variant met uniforme beurs (prijspeil 2020)³

	Variant 1	Variant 2
Basisbedrag	€130	€60
Aanvullend bedrag maximaal	€403	€450
Maximale bedrag beurs (excl. lening)	€533	€510
Inkomen ouders voor maximale aanvullende beurs	€32.800 of lager	€40.000 of lager
Inkomen ouders voor minimale aanvullende beurs	€51.400	€75.000

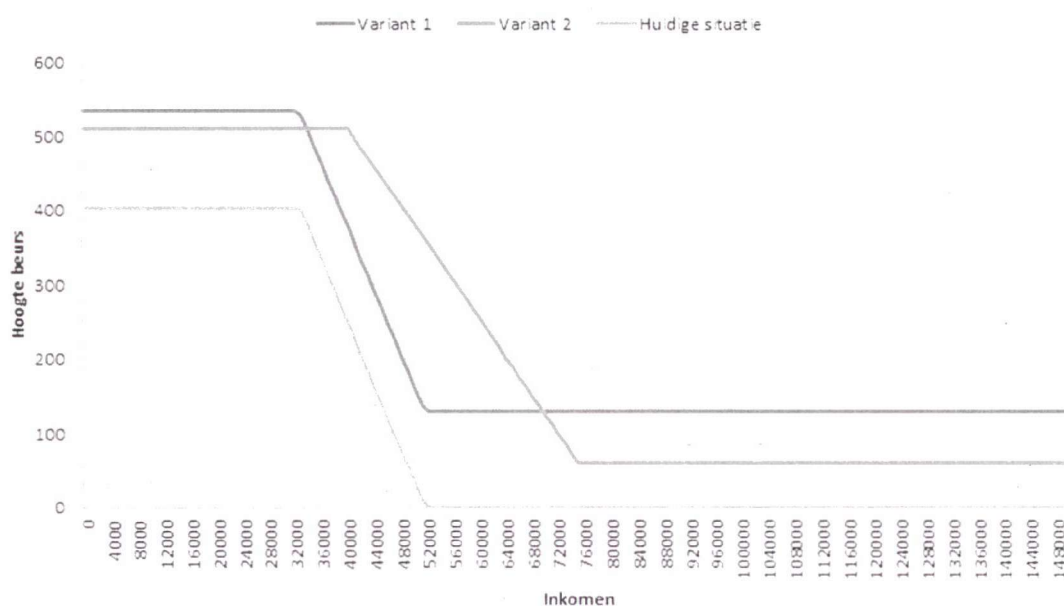
Tabel 2 - Parameters per variant naar uit- en thuiswonend (prijspeil 2020)

	Variant 1a	Variant 2a
Basisbedrag <i>uitwonend</i>	€170	€80
Basisbedrag <i>thuiswonend</i>	€85	€40
Aanvullend bedrag maximaal	€403	€450
Maximale bedrag beurs (excl. lening) <i>uitwonend</i>	€ 573	€530
Maximale bedrag beurs (excl. lening) <i>thuiswonend</i>	€488	€490
Inkomen ouders voor maximale aanvullende beurs	€32.800 of lager	€40.000 of lager
Inkomen ouders voor minimale aanvullende beurs	€51.400	€75.000

Grafische weergave van variant 1 en 2 ten opzichte van de huidige situatie

Variant 1a en 2a vallen in een bandbreedte rondom de grafieken van variant 1 en variant 2. Voor de overzichtelijkheid zijn deze niet gepresenteerd.

Hoogte beurs per maand naar inkomen (prijspeil 2020)

Tabel 3 - Kosten varianten

	2022	2023	2024	2025	struc
Variant 1	5	70	90	140	750
Variant 1a	5	70	90	140	750
Variant 2	5	70	100	160	750
Variant 2a	5	70	100	160	750

X miljoen. Inclusief uitvoeringskosten

³ De bedragen die in voorgestelde varianten mogelijk worden zijn lager dan de oude basisbeurs. Dat heeft verschillende redenen - a) de aanvullende beurs wordt automatisch toegekend in deze varianten, daarmee neemt het niet gebruik af, b) de aanvullende beurs is bij invoering van het studievoorschotstelsel verruimd, deze voorwaarden worden in deze varianten niet terug gedraaid, c) de terugbetaalvoorwaarden zijn bij invoering van het studievoorschotstelsel verruimd, deze voorwaarden worden in deze varianten niet terug gedraaid.

- Er zijn wellicht studenten die bewust de aanvullende beurs niet aanvragen, omdat zij het risico van een prestatiebeurs te groot vinden (leenaversie). Het is daarom van belang dat het mogelijk blijft dat studenten een lager bedrag aan prestatiebeurs ontvangen dan waar zij recht op hebben. Dit zorgt wel voor extra handelingen in de uitvoering en daarmee voor extra kosten en risico's.
NB – een alternatief is om de aanvullende beurs niet langer als prestatiebeurs, maar als gift aan te merken. Hier is in de berekeningen van bovenstaande varianten en bij de uitvoerbaarheid van de maatregel geen rekening mee gehouden. Dit zal leiden tot hogere uitgaven.
- Voorkomen moet worden dat er een 'omgekeerde boeggolf' optreedt – studenten die het starten van hun studie een jaar opschuiven om op die manier onder het nieuwe stelsel te komen. Dit kan niet alleen leiden tot inefficiënte economische keuzes, maar kan ook leiden tot problemen bij onderwijsinstellingen en op de woning- en arbeidsmarkt (door sterke schommelingen in het aantal studenten). Voor meer informatie over compensatie van studenten die nu onder het leenstelsel vallen en de financiële en uitvoeringsgevolgen wordt verwezen naar de brief 'Varianten compensatie studenten studievoorschotstelsel' van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De kosten van de varianten in deze brief bevinden zich op de bandbreedte van 1,4 tot 11 miljard. Met een eventuele compensatie voor de studenten onder het studievoorschot, kan getracht worden om studenten er van te weerhouden de studie uit te stellen.
- Het invoeren van een inkomensafhankelijke beurs, waarbij iedereen een minimumbedrag ontvangt, zal naar verwachting leiden tot een grotere vraag naar studentenhuisvesting wanneer er onderscheid gemaakt wordt tussen een thuis- en uitwonende beurs. Hoe veel groter de vraag zal zijn is lastig in te schatten, maar dit zal leiden tot een verdere krapte op de woningmarkt voor studenten en anderen.

Vraag: Een variant voor de afschaffing van het leenstelsel conform variant 3a en 3b, maar met een budgettaire beslag van structureel €750 miljoen, uitgaande van een vorm van basisbeurs, een vorm van aanvullende beurs en de mogelijkheid tot lenen volgens de huidige voorwaarden, waarbij net als in de eerdere varianten in de toelichting aandacht wordt gegeven aan de uitvoerbaarheid en de daarmee verband houdende tijdsplanning.

Antwoord:

DUO geeft rond de uitvoerbaarheid van de eerdere varianten 3a en 3b aan dat het vormgeven van deze maatregel als één nieuwe inkomensafhankelijke beurs, bijzonder ingrijpend is voor de uitvoering en zeer grote aanpassing van haar systemen vereist. Hetzelfde doel kan worden bereikt door gebruik te maken van de systematiek van basisbeurs en de aanvullende beurs. Dit is uitvoeringstechnisch vele malen eenvoudiger, doordat gebruik gemaakt kan worden van bestaande systemen. Zie ook de paragraaf over de uitvoerbaarheid.

Varianten inkomensafhankelijke beurs¹

Een inkomensafhankelijke beurs met een vorm van een basisbeurs bestaat uit een vaste voet (basisbedrag) en een inkomensafhankelijk deel daarbovenop (aanvullend bedrag).

Om te komen tot mogelijke varianten voor een inkomensafhankelijke beurs zijn een aantal parameters van belang:

- De hoogte van het basisbedrag;
- De hoogte van het aanvullende bedrag;
- De inkomensgrenzen voor het aanvullende bedrag (we gaan uit van lineaire afbouw);
- En de maximale totale kosten van €750 miljoen structureel.

Binnen deze parameters zijn vele keuzes mogelijk, afhankelijk van de politiek gewenste mate van herverdeling. Hieronder worden twee voorbeeldvarianten gepresenteerd. In beide varianten zijn de parameters voor het aanvullende bedrag als uitgangspunt genomen en is het resterende budget gebruikt voor het bepalen van de hoogte van het basisbedrag. Daarbij is aangenomen dat niemand er ten opzichte van de huidige situatie op achteruit mag gaan: als dat wel mag, zijn er andere varianten mogelijk. Uitgangspunt is daarnaast dat het aanvullende deel automatisch wordt toegekend, waardoor het niet-gebruik van de aanvullende beurs zal afnemen. Daardoor zullen er meer studenten gebruik maken van de aanvullende beurs binnen dezelfde parameters.

In variant 1 is het aanvullende bedrag gelijk aan de huidige aanvullende beurs, zowel qua hoogte als qua inkomensgrenzen. Doordat het niet-gebruik afneemt (vanwege automatische toekenning) zijn de kosten voor het aanvullende bedrag hoger dan nu. Het resterende budget van de €750 miljoen is gebruikt voor het basisbedrag van €130 per maand. Deze variant maakt geen onderscheid tussen uit- en thuiswonend.²

In variant 1a is ook onderscheid gemaakt tussen uit- en thuiswonende studenten bij het basisbedrag. In de verhouding tussen uitwonende en thuiswonende bedragen zijn uiteraard ook andere modaliteiten mogelijk. Dit kan ook op een later moment worden vastgesteld.

In variant 2 wordt het aanvullende bedrag verruimd ten opzichte van de huidige aanvullende beurs (conform de variant die in het eerder gegeven antwoord aan de informateur staat bij 3a respectievelijk 3b). Hierdoor komt een grotere groep in aanmerking voor een aanvullend bedrag én is het aanvullende bedrag hoger. Het resterende bedrag van de €750 miljoen is gebruikt voor het vormgeven van het basisbedrag van €60 per maand. Deze variant maakt geen onderscheid tussen uit- en thuiswonend.

Een basisbeurs van €60 is relatief laag. Het is de vraag of een dergelijk bedrag voor een student een betekenisvol verschil maakt. Overwogen kan worden niet uit te gaan van een basisbedrag voor iedere student, en deze besparing in te zetten om de (hogere) aanvullende beurs voor een groter deel van de studenten beschikbaar te stellen. Studenten van ouders met een relatief hoger inkomen krijgen dan geen beurs, maar een groter deel van de middeninkomens krijgt wel een beurs. Eveneens is het de vraag of het beperkte verschil (minder dan € 100) tussen uit- of

¹ Ter informatie – de bedragen in het mbo zijn op dit moment als volgt (exclusief lening). Voor thuiswonende studenten €85,13 (basisbeurs) en €351,46 (max. aanvullende beurs), wat uitkomt op een totaal van €436,59. Voor uitwonende studenten €277,84 (basisbeurs) en €373,94 (max. aanvullende beurs). Wat uitkomt op een totaal van €651,78.

² Ter informatie – de bedragen voor de basisbeurs waren €308,60 voor thuiswonende en €110,84 voor uitwonende studenten (prijspeil 2021)

Tabel 1 - Parameters per variant met uniforme beurs (prijspeil 2020)³

	Variant 1	Variant 2
Basisbedrag	€130	€60
Aanvullend bedrag maximaal	€403	€450
Maximale bedrag beurs (excl. lening)	€533	€510
Inkomen ouders voor maximale aanvullende beurs	€32.800 of lager	€40.000 of lager
Inkomen ouders voor minimale aanvullende beurs	€51.400	€75.000

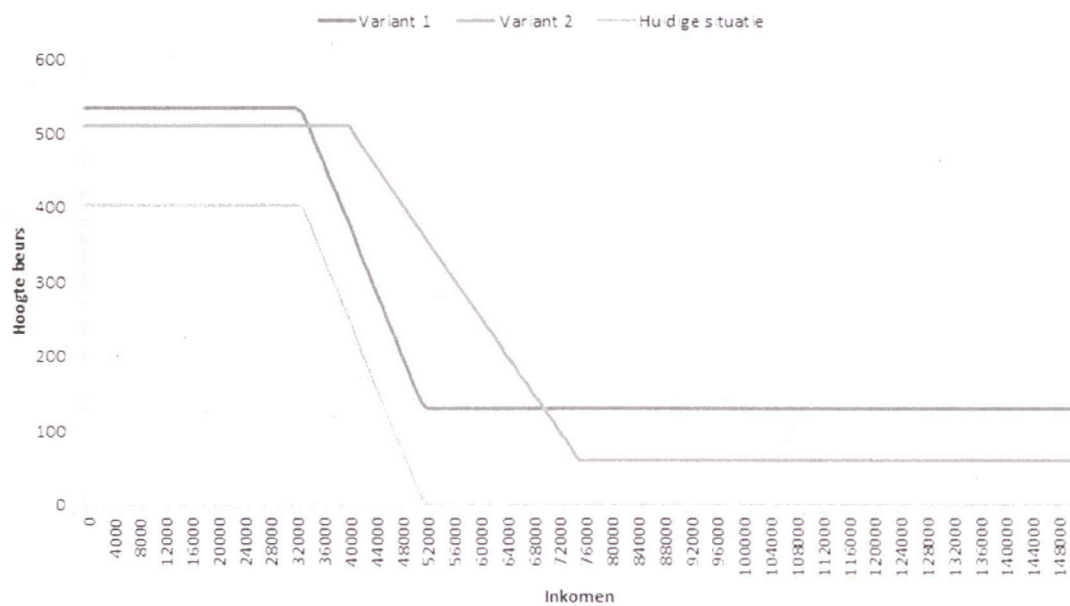
Tabel 2 - Parameters per variant naar uit- en thuiswonend (prijspeil 2020)

	Variant 1a	Variant 2a
Basisbedrag <i>uitwonend</i>	€170	€80
Basisbedrag <i>thuiswonend</i>	€85	€40
Aanvullend bedrag maximaal	€403	€450
Maximale bedrag beurs (excl. lening) <i>uitwonend</i>	€ 573	€530
Maximale bedrag beurs (excl. lening) <i>thuiswonend</i>	€488	€490
Inkomen ouders voor maximale aanvullende beurs	€32.800 of lager	€40.000 of lager
Inkomen ouders voor minimale aanvullende beurs	€51.400	€75.000

Grafische weergave van variant 1 en 2 ten opzichte van de huidige situatie

Variant 1a en 2a vallen in een bandbreedte rondom de grafieken van variant 1 en variant 2. Voor de overzichtelijkheid zijn deze niet gepresenteerd.

Hoogte beurs per maand naar inkomen (prijspeil 2020)

Tabel 3 - Kosten varianten

	2022	2023	2024	2025	struc
Variant 1	5	70	90	140	750
Variant 1a	5	70	90	140	750
Variant 2	5	70	100	160	750
Variant 2a	5	70	100	160	750

X miljoen. Inclusief uitvoeringskosten

³ De bedragen die in voorgestelde varianten mogelijk worden zijn lager dan de oude basisbeurs. Dat heeft verschillende redenen - a) de aanvullende beurs wordt automatisch toegekend in deze varianten, daarmee neemt het niet gebruik af, b) de aanvullende beurs is bij invoering van het studievoorschotstelsel verruimd, deze voorwaarden worden in deze varianten niet terug gedraaid, c) de terugbetaalvoorwaarden zijn bij invoering van het studievoorschotstelsel verruimd, deze voorwaarden worden in deze varianten niet terug gedraaid.

- Er zijn wellicht studenten die bewust de aanvullende beurs niet aanvragen, omdat zij het risico van een prestatiebeurs te groot vinden (leenaversie). Het is daarom van belang dat het mogelijk blijft dat studenten een lager bedrag aan prestatiebeurs ontvangen dan waar zij recht op hebben. Dit zorgt wel voor extra handelingen in de uitvoering en daarmee voor extra kosten en risico's.
NB – een alternatief is om de aanvullende beurs niet langer als prestatiebeurs, maar als gift aan te merken. Hier is in de berekeningen van bovenstaande varianten en bij de uitvoerbaarheid van de maatregel geen rekening mee gehouden. Dit zal leiden tot hogere uitgaven.
- Voorkomen moet worden dat er een 'omgekeerde boeggolf' optreedt – studenten die het starten van hun studie een jaar opschuiven om op die manier onder het nieuwe stelsel te komen. Dit kan niet alleen leiden tot inefficiënte economische keuzes, maar kan ook leiden tot problemen bij onderwijsinstellingen en op de woning- en arbeidsmarkt (door sterke schommelingen in het aantal studenten). Voor meer informatie over compensatie van studenten die nu onder het leenstelsel vallen en de financiële en uitvoeringsgevolgen wordt verwezen naar de brief 'Varianten compensatie studenten studievoorschotstelsel' van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De kosten van de varianten in deze brief bevinden zich op de bandbreedte van 1,4 tot 11 miljard. Met een eventuele compensatie voor de studenten onder het studievoorschot, kan getracht worden om studenten er van te weerhouden de studie uit te stellen.
- Het invoeren van een inkomensafhankelijke beurs, waarbij iedereen een minimumbedrag ontvangt, zal naar verwachting leiden tot een grotere vraag naar studentenhuisvesting wanneer er onderscheid gemaakt wordt tussen een thuis- en uitwonende beurs. Hoe veel groter de vraag zal zijn is lastig in te schatten, maar dit zal leiden tot een verdere krapte op de woningmarkt voor studenten en anderen.